

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 247/2011-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti Ing. R. S., N., zastúpeného advokátom JUDr. A. F., K., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Em 2/2007 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. R. S. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II vo veci vedenej pod sp. zn. 27 Em 2/2007 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Em 2/2007 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. Ing. R. S. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť Ing. R. S. trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 € (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. A. F., K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júna 2011 doručená s'ťažnosť Ing. R. S., N. (ďalej len „s'ťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. A. F., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Em 2/2007 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo s'ťažnosti a z jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ podal 10. mája 2007 okresnému súdu návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletým dieťaťom, ktorý odôvodnil neplnením povinností stanovených rozsudkom okresného súdu sp. zn. 28 C 79/2006 z 2. novembra 2006 jeho bývalou manželkou (ďalej len „matka maloletej“), ktorá mu opakovane odmietala odovzdať jeho dcéru V. S. (ďalej len „maloletá“), a uskutočniť tak styk v dňoch a čase určenom uvedeným rozhodnutím. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 27 Em 2/2007.

Po podaní návrhu sťažovateľom došlo v konaní o úprave jeho styku a jeho rodičov s maloletou k vydaniu rozsudku okresného súdu č. k. 26 P 111/2007-116 zo 4. novembra 2009, ktorým okresný súd schválil rodičovskú dohodu o úprave styku s maloletou a zmenil rozsudok okresného súdu sp. zn. 28 C 79/2006 z 2. novembra 2006.

Sťažovateľ ďalej uviedol, že po podaní návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia okresný súd ustanovil kolízneho opatrovníka pre maloletú až uznesením sp. zn. 27 Em 2/2007 z 3. júla 2007 a prvá výzva povinnej na dobrovoľné plnenie povinností stanovených právoplatným a vykonateľným rozsudkom okresného súdu sp. zn. 28 C 79/2006 z 2. novembra 2006 bola vyhotovená až 16. augusta 2007 (viac ako 100 dní od podania návrhu). Sťažovateľ podaniami z 13. augusta 2007 a 8. októbra 2007 upozorňoval okresný súd na opakované problémy s odovzdaním maloletej pre účely realizácie ich stretnutí zo strany povinnej. Až 23. novembra 2007, teda po šiestich mesiacoch od podania návrhu, okresný súd vyzval kolízneho opatrovníka, aby prešetril pomery v rodine maloletej, pričom kolízny opatrovník pristúpil k prešetreniu pomerov v rodine sťažovateľa až po troch mesiacoch od uvedenej výzvy na základe urgencie sťažovateľa z 30. januára 2008. Kolízny opatrovník doručil okresnému súdu „*doplnenie k vyjadreniu*“ 27. februára 2008. Sťažovateľ opätovne 19. marca 2009 a 9. decembra 2009 urgoval výkon rozhodnutia v zmysle podaného návrhu.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež namietal, že okresný súd rozhodol o uložení pokuty matke maloletej až uznesením sp. zn. 27 Em 2/2007 z 10. marca 2010, teda po dvoch rokoch a desiatich mesiacoch od začatia napadnutého konania a po jeho niekoľkonásobných urgenciách. Uvedené uznesenie okresného súdu bolo Krajským súdom v Košiciach (ďalej len „*krajský súd*“) potvrdené v dôsledku chyby okresného súdu pri jeho doručovaní až 7. júla 2010.

Na základe uvedeného postupu okresného súdu v napadnutom konaní, ktorý sa podľa sťažovateľa vyznačoval zbytočnými priet'ahmi, podal sťažovateľ 9. marca 2010 predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v konaní. Predseda okresného súdu vo svojom

vyjadrení z 22. marca 2010 potvrdil, že sťažnosť sťažovateľa je dôvodná, a skonštatoval zbytočné prietahy v napadnutom konaní.

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uviedol, že po ďalších zmarených stretnutiach s maloletou, o ktorých svojimi podaniami okresný súd podrobne informoval, bolo okresným súdom rozhodnuté o uložení v poradí druhej pokuty matke maloletej až uznesením sp. zn. 27 Em 2/2007 z 18. júna 2010. V rámci vyjadrenia k odvolaniu sťažovateľ opätovne upozornil okresný súd, že jeho stretnutie s maloletou 3. a 4. júla 2010 bolo zmarené zo strany matky maloletej. Keďže nedošlo k stretnutiu sťažovateľa s maloletou ani 4. a 5. septembra 2010, okresný súd uložil matke maloletej v poradí tretiu pokutu uznesením sp. zn. 27 Em 2/2007 z 10. novembra 2010, ktoré bolo krajským súdom potvrdené uznesením sp. zn. 7 CoP 356/2010 zo 14. februára 2011. Napriek uvedeným uzneseniam všeobecných súdov konajúcich vo veci sťažovateľa sa nezrealizovalo ani stretnutie sťažovateľa s maloletou 5. marca 2011 a 7. mája 2011.

Podľa sťažovateľa *„z uvedeného popísaného priebehu celého konania a jednotlivých úkonov súdu vyplýva, že Okresný súd Košice II bol dlhodobo aj napriek... výzvam a urgenciám nečinný, na viaceré nerealizované a zmarené stretnutia... nereagoval v zmysle príslušných zákonných ustanovení a svojou nečinnosťou a postupom spôsobil prietahy v súdnom konaní o výkon rozhodnutia,“* pričom ani po štyroch rokoch od podania návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia nezabezpečil výkon rodičovského práva sťažovateľa pravidelne sa stretávať s maloletou, čím bol značne narušený vzťah medzi sťažovateľom (otcom) a maloletou (dcérou).

Sťažovateľ v rámci svojej argumentácie tiež poukázal na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej *„v konaniach starostlivosti súdu o maloletých sa predpokladá osobitná pozornosť efektívnym a rýchlym postupom súdu (podobne II. ÚS 2/01)“*.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, v ktorom vysloví, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Em 2/2007 porušil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na

prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikáže okresnému súdu v predmetnom konaní konať bez zbytočných priťahov a prizná mu primerané finančné zadost'účinenie v sume 8 000 €, ako aj náhradu trov konania v sume 314,18 €.

Ústavný súd s'ťažnosť predbežne prerokoval, uznesením č. k. I. ÚS 247/2011-13 z 23. júna 2011 ju prijal na ďalšie konanie a vyzval právneho zástupcu s'ťažovateľa a podpredsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Podpredsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadril k s'ťažnosti. Právny zástupca s'ťažovateľa a podpredseda okresného súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, preto ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Podpredseda okresného súdu vo vyjadrení sp. zn. 1SprV/402/2011 z 11. júla 2011, ktoré bolo doručené ústavnému súdu 14. júla 2011, okrem iného uviedol: *„V súlade s ustanovením § 29 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov, po oboznámení s predloženou s'ťažnosťou a so spisom nášho súdu, v ktorom sú namietané priťahy v konaní Vám predkladám nasledovné vyjadrenie spolu s chronológiou vo veci vykonaných procesných úkonov:*

- *dňa 10. 5. 2007 doručený súdu návrh na výkon rozhodnutia o úprave styku, s'ťažovateľ vystupuje v procesnom postavení oprávneného,*
- *dňa 29. 6. 2007 vydané uznesenie o ustanovení kolízneho opatrovníka maloletým deťom,*
- *dňa 16. 8. 2007 povinná vyzvaná na dobrovoľnú realizáciu styku podľa právoplatného rozhodnutia súdu,*
- *dňa 8. 10. 2007 súdu doručené vyjadrenie oprávneného,*

- dňa 22. 11. 2007 povinná vyzvaná na vyjadrenie k návrhu oprávneného na výkon rozhodnutia a kolízny opatrovník žiadaný o prešetrenie pomerov,
- dňa 13. 12. 2007 doručené súdu vyjadrenie kolízneho opatrovníka,
- dňa 18. 12. 2007 doručené súdu vyjadrenie povinnej,
- dňa 30. 1. 2008 doručené súdu vyjadrenie oprávneného,
- dňa 27. 2. 2008 doručené súdu vyjadrenie kolízneho opatrovníka, výzvou zo dňa 9. 3. 2009 oprávnený vyzvaný na oznámenie, či došlo k realizácii styku, kolízny opatrovník na prešetrenie pomerov,
- dňa 19. 3. 2009 doručené súdu vyjadrenie oprávneného,
- dňa 22. 3. 2009 doručené súdu vyjadrenie kolízneho opatrovníka,
- dňa 8. 10. 2009 povinná vyzvaná na dobrovoľnú realizáciu styku podľa rozhodnutia súdu,
- uznesením zo dňa 10. 3. 2010 povinnej uložená pokuta a nariadený informatívny výsluch na 30. 3. 2010,
- 22. 3. 2010 doručené súdu vyjadrenie kolízneho opatrovníka,
- dňa 6. 4. 2010 doručené súdu odvolanie povinnej proti uzneseniu o uložení pokuty,
- dňa 28. 4. 2010 doručené súdu vyjadrenie oprávneného,
- informatívny výsluch dňa 30. 4. 2010 preložený z dôvodu ospravedlnenia povinnej a jej právnej zástupkyne na 4. 6. 2010,
- dňa 30. 4. 2010 doručené súdu vyjadrenie kolízneho opatrovníka,
- dňa 4. 6. 2010 na informatívnom výsluchu vypočutí oprávnený a povinná,
- dňa 8. 6. 2010 doručené súdu vyjadrenie oprávneného,
- dňa 9. 6. 2010 doručené súdu vyjadrenie kolízneho opatrovníka,
- uznesením zo dňa 18. 6. 2010 povinnej uložená pokuta,
- dňa 29. 6. 2010 predložený spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní,
- dňa 2. 7. 2010 doručené súdu odvolanie povinnej proti uzneseniu o uložení pokuty,
- odvolací súd uznesením zo dňa 7. 7. 2010, doručeným súdu 15. 7. 2010, potvrdil uznesenie o uložení pokuty,
- dňa 22. 7. 2010 doručené súdu vyjadrenie oprávneného k odvolaniu povinnej,
- dňa 4. 8. 2010 predložený spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní,

- *odvolací súd uznesením zo dňa 13. 9. 2010, doručeným súdu potvrdil uznesenie o uložení pokuty,*
- *dňa 30. 9. 2010 doručené súdu vyjadrenie oprávneného,*
- *uznesením zo dňa 10. 11. 2010 povinnej uložená pokuta,*
- *dňa 29. 11. 2010 doručené súdu odvolanie povinnej proti uzneseniu o uložení pokuty,*
- *dňa 17. 12. 2010 doručené súdu vyjadrenie oprávneného k odvolaniu povinnej,*
- *dňa 22. 12. 2010 predložený spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní,*
- odvolací súd uznesením zo dňa 14. 2. 2011, doručeným súdu potvrdil uznesenie o uložení pokuty,*
- *dňa 15. 3. 2011 a 14. 3. 2011 doručené súdu oznámenie oprávneného ako prebiehal styk s maloletou.*

S poukazom na vyššie uvedení chronológiu úkonov vo veci možno konštatovať, že v konaní s výnimkou obdobia od 28. 2. 2008 do 10. 3. 2010 boli zo strany súdu úkony vykonávané priebežne. Nečinnosť v uvedenom období bola čiastočne spôsobená aj tým, že na tunajšom súde sa pod sp. zn. 26 P 111/2007 viedlo konanie o úprave styku k maloletej. Posúdenie dôvodnosti prietahov nechávam na zvážení ústavného súdu.

V tejto súvislosti je aj potrebné poukázať na správanie povinnej, ktorá využíva všetky právne prípustné prostriedky, aby nemusela plniť právoplatne a vykonateľné rozhodnutie súdu.

Vo veci bola dňa 9. 3. 2010 podaná sťažovateľom sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, sťažnosť bola listom Spr. 36/2010 zo dňa 22. 3. 2010 uznaná za dôvodnú, spis je od podania sťažnosti pravidelne sledovaný vedením súdu z hľadiska plynulosti konania.“

Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení z 21. júla 2011, ktorým reagoval na vyjadrenie podpredsedu okresného súdu z 11. júla 2011, uviedol: „Pozitívne hodnotím, že všeobecný súd priznal prietahy od doby 28. 2. 2008 do 10. 3. 2010, ale s ostatnou konštatáciou uvedenou vo vyjadrení nesúhlasíme.

Skutočnosť, že v uvedenom období sa viedlo iné konanie (sp. zn. 26P 111/2007) nemôže mať žiaden dopad na konanie o výkon rozhodnutia a už vôbec nemôže byť sťažovateľovi na ujmu, ved' predsa všeobecný súd mal titul (právoplatný a vykonateľný rozsudok sp. zn. 28C/79/2006-28), aby vo veci konal...

Z aktuálneho vyjadrenia OS KE II. vo veci mojej ústavnej sťažnosti vyplýva, že od podania návrhu na výkon rozhodnutia (10. 5. 2007) do 27. 2. 2008 nedošlo k prietahom a úkony súdu boli údajne vykonávané priebežne a to isté platí aj o období po 10. 3. 2010 do súčasnosti. S uvedeným sa nestotožňujem a v plnom rozsahu poukazujem na samotnú sťažnosť (str. 3 – vo vzťahu k obdobiu do 27. 2. 2008 a str. 4 a 5 – vo vzťahu k obdobiu po 10. 3. 2010).

V tejto súvislosti si dovoľím poznamenať, že úkony súdu vykonávané po 10. 3. 2010, ktoré sú aj vymenované v chronológii procesných úkonov, nie je možné považovať za úkony, ktoré by nejakým spôsobom naplnili moje ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a ktoré by prispeli ku konečnému vyriešeniu predmetného konania a navyše som presvedčený, že podanie odvolania, či vyjadrenia k odvolaniu nie je možné považovať za procesný úkon súdu...

S ohľadom na uvedené mám za to, že celková obrana okresného súdu použitá v jeho vyjadrení neobstojí a to s prihliadnutím na citlivý predmet konania, na právnu nezložitosť veci, na správanie môjho klienta ako účastníka konania a na postup súdu. “

Podaním z 11. augusta 2011 doručeným ústavnému súdu 16. augusta 2011 si právny zástupca sťažovateľa uplatnil trovy právneho zastúpenia za písomné vyjadrenie k vyjadreniu podpredsedu okresného súdu k prijatej sťažnosti z 21. júla 2011.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 27 Em 2/2007.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 27 Em 2/2007 je výkon rozhodnutia o úprave styku s maloletou. Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitosť veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu, ako aj právnu povahu (charakter) veci, pričom na základe týchto hľadísk predmetné konanie o nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletým dieťaťom nemožno hodnotiť ako konanie po skutkovej alebo právnej stránke zložité (m. m. III. ÚS 188/05). Z povahy veci súčasne vyplýva, že táto si vyžaduje určitú rýchlosť konania.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru). Ústavný súd vychádzajúc zo sťažnosti, jej príloh, predloženého súdneho spisu, stanoviska podpredsedu okresného súdu a vyjadrenia právneho zástupcu sťažovateľa nezistil, že by sťažovateľ svojím správaním prispel k doterajšej dĺžke konania v označenej veci.

Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu, pričom vzniknuté priet'ahy posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu od podania návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia (10. mája 2007) až do rozhodovania ústavného súdu.

Podľa § 272 ods. 2 OSP pred nariadením výkonu rozhodnutia sudca písomne vyzve toho, kto odmieta podrobiť sa súdnemu rozhodnutiu alebo neplní súdom schválenú dohodu o výchove maloletých detí a o úprave styku s nimi, aby sa súdnemu rozhodnutiu podrobil alebo aby súdom schválenú dohodu plnil. V tejto výzve upozorní tiež na následky neplnenia povinností ustanovených v rozhodnutí alebo v dohode. Podľa odseku 3 toho istého ustanovenia sudca spravidla požiada tiež príslušný orgán obce a orgán starostlivosti o deti, aby viedli povinného k dobrovoľnému plneniu súdneho rozhodnutia alebo súdom schválenej dohody o výchove maloletých detí o úprave styku s nimi bez toho, aby bolo treba nariaďovať výkon rozhodnutia.

Podľa § 273 ods. 1 OSP ak výzva sudcu podľa § 272 ods. 2 zostane bezvýsledná, ukladá sudca tomu, kto neplní dobrovoľne súdne rozhodnutie alebo súdom schválenú dohodu o výchove maloletých detí, prípadne o úprave styku s nimi, postupne pokuty. Jednotlivé pokuty nesmú prevyšovať 60 eur a pripadajú štátu.

Podľa § 273 ods. 2 OSP sudca môže v súčinnosti s príslušným orgánom obce, prípadne aj so štátnymi orgánmi zariadiť odňatie dieťaťa tomu, u koho podľa rozhodnutia alebo dohody nemá byť, a postarať sa o jeho odovzdanie tomu, komu bolo podľa rozhodnutia alebo dohody zverené, alebo tomu, komu rozhodnutie alebo dohoda priznávajú právo na styk s dieťaťom po obmedzený čas.

V súvislosti s hodnotením postupu okresného súdu v súlade s citovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku ústavný súd konštatuje, že okresný súd vyzval matku maloletej na dobrovoľné plnenie právoplatného a vykonateľného rozhodnutia okresného súdu prvýkrát 16. augusta 2007 (teda až po 3 mesiacoch od doručenia návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia) a druhýkrát 8. októbra 2009, teda po uplynutí ďalších 26 mesiacov, pričom prvú pokutu pre neplnenie povinností uložených právoplatným a vykonateľným rozhodnutím jej uložil až uznesením z 10. marca 2010. Uvedený postup okresného súdu, ktorým narušil plynulosť napadnutého konania, ústavný súd vyhodnotil ako neefektívny a nesústredený.

Ako nesústredený kvalifikuje ústavný súd aj postup okresného súdu, keď predložil súdny spis odvolaciemu súdu predčasne, bez predchádzajúceho doručenia odvolaním napadnutého uznesenia z 10. marca 2010 všetkým účastníkom konania, čím spôsobil, že uznesenie okresného súdu z 10. marca 2010 bolo odvolacím súdom potvrdené až 7. júla 2010.

V tejto súvislosti ústavný súd tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07, I. ÚS 345/08, I. ÚS 15/2010).

Ústavný súd tiež konštatuje, že v konaní bolo zistené jedno dlhodobejšie obdobie nečinnosti, keď okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka. Ide o časový úsek od 28. februára 2008, keď okresnému súdu bolo doručené doplnenie k vyjadreniu kolízneho opatrovníka, do 10. marca 2010, keď okresný súd prvýkrát uznesením uložil matke maloletej pokutu z dôvodu, že dlhodobo neplnila právoplatné a vykonateľné rozhodnutie okresného súdu o úprave styku sťažovateľa s maloletou (nečinnosť okresného súdu trvajúca 2 roky).

Nečinnosťou v trvaní takmer 4 mesiacov je poznačené aj obdobie od 16. februára 2011, keď bol spis okresného súdu vrátený z odvolacieho súdu po rozhodnutí o odvolaní podanom matkou maloletej proti uzneseniu o uložení pokuty z 10. novembra 2010, do predloženia spisu ústavnému súdu (14. júla 2011), počas ktorého okresný súd nevykonal žiaden procesný úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa, v ktorej sa sťažovateľ v napadnutom konaní nachádza.

Z prehľadu procesných úkonov tiež vyplýva, že súdny spis sa v hodnotenom období opakovane (štyrikrát) nachádzal na krajskom súde z dôvodu rozhodovania o riadnych opravných prostriedkoch podaných matkou maloletej proti uzneseniam okresného súdu

o uložení pokút pre neplnenie právoplatného a vykonateľného rozhodnutia okresného súdu. Tieto obdobia však spolu predstavovali časový úsek v trvaní 4 mesiacov, a preto neboli spôsobilé relevantným spôsobom ovplyvniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

Podpredseda okresného súdu uznal prietahy v napadnutom konaní v období od 28. februára 2008 do 10. marca 2010 priamo vo svojom vyjadrení k sťažnosti z 11. júla 2011, ktoré odôvodnil tým, že na okresnom súde súčasne prebiehalo konanie o úpravu styku k maloletej vedenej pod sp. zn. 26 P 111/2007, ako aj správaním matky, ktorá „využíva všetky právne prípustné prostriedky, aby nemusela plniť právoplatné a vykonateľné rozhodnutie súdu“.

Obranu okresného súdu spočívajúcu na uvedených argumentoch ústavný súd neakceptoval. V tejto súvislosti sa ústavný súd stotožnil s vyjadrením sťažovateľa, že postup matky maloletej v napadnutom konaní, ako aj v iných súvisiacich konaniach a využívanie všetkých procesných prostriedkov nemôže ovplyvňovať zákonný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

Vzhľadom na tieto skutočnosti, najmä z dôvodu povahy veci samej, keď je potrebné zabezpečiť vykonateľnosť rozhodnutia okresného súdu, k čomu nedošlo ani po štyroch rokoch od podania návrhu, dospel ústavný súd k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) a jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) boli porušené (bod 1 výroku nálezu).

III.

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd v bode 2 výroku tohto rozhodnutia prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný vyplatiť ho sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 8 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia. Sťažovateľ žiadal, aby mu bolo priznané primerané finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € poukazujúc najmä na stav právnej neistoty trvajúcí viac ako štyri roky, a z toho vyplývajúci vznik materiálnej, ako aj nemateriálnej ujmy.

Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé

finančné zadostučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania, ako aj na záver o nečinnosti a neefektívnom a nesústredenom postupe okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, najmä skutočnosť, že ani po štyroch rokoch od podania návrhu na nariadenie výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletou nedošlo k výkonu rodičovského práva sťažovateľa pravidelne sa stretávať s maloletou, ústavný súd považoval priznanie sumy 1 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadostučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľ bol vo veci úspešný, a preto bolo potrebné rozhodnúť o úhrade trov konania okresným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 (prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta (základná tarifa) v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 1/6 z výpočtového základu zo sumy 741 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 123,50 € a 7,41 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby sumu 261,82 €. Odmena advokátovi za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom zvýšená o daň z pridanej hodnoty (keďže advokát je jej platcom) tak predstavuje celkovú sumu 314,18 €.

Podanie právneho zástupcu sťažovateľa doručené ústavnému súdu 21. júla 2011 ústavný súd nevyhodnotil vzhľadom na absenciu ústavnoprávneho rozmeru v jeho obsahu

ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal. Z týchto dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011